

Crime euphemisms:

In the field of crime euphemism: *five-fingers, gentleman of the road, hero of the underground, the candy man* are often used to substitute for *pickpocket, robber, heroin, and drug pusher*.

Political euphemisms:

Since the function of euphemism can reduce the unpleasantness of a term or notion, it is natural that announcements of governments will often resort them to understate the facts: *student unrest* can be used to replace *student strike; police action, search and clear, war games* are used to substitute for *aggression, massacre and war exercise*.

Полякова Г. П.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри іноземних мов, кандидат педагогічних наук*

СПОСОБИ АКТИВІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ-ЮРИСТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Проблема приведення змісту, форм і методів іншомовної підготовки майбутніх юристів у відповідність з новими вимогами, а також способів оцінювання її прикінцевих результатів, висвітлених в документах Ради Європи з мовної та освітньої політики, значно актуалізувалася останнім часом. В нових умовах розвитку інформаційного суспільства і сфери юридичних послуг, як наголошують науковці (С. Ківалов, Ж. Таланова, Л. Тархова, П. Тівіков та ін.), професійна підготовка майбутніх юристів не може обмежуватися тільки їх навчанням спеціальних дисциплін. Чільне місце в процесі їх навчання повинні посідати гуманітарні дисципліни, що забезпечують конкурентоспроможність юристів на ринку праці, чому сприяє їх вільне володіння іноземними мовами, основами усного і письмового перекладу.

Стосовно перекладацької компетентності, спираючись на компетентну думку науковців (І. Алексєєва, Н. Касаткіна, Н. Янковець та ін.), можна обґрунтувати правомірність виділення двох складових – базової та прагматичної. Аналізуючи особливості базової складової, ми переконалися, що вона, ґрунтуючись на високому рівні володіння рідною та іноземною мовами, а також провідними видами мовленнєвої діяльності (говоріння, аудіювання, читання, письмо), поєднує в собі такі компоненти перекладацької компетентності професіонала, які постійно задіяні у перекладацькій діяльності незалежно від виду перекладу, текстового жанру, тематики комунікативної ситуації. Через це, у її складі, відповідно, було виокремлено:

– концептуальний компонент, який представлений сукупністю знань та уявлень про сутність перекладу, його специфіку, загальну мету, завдання, які вирішує перекладач;

– технологічний компонент, який становить собою сукупність перекладацьких прийомів і засобів, які допомагають перекладачеві конструктивно долати типові перекладацькі труднощі і успішно вирішувати різні завдання.

Аналізуючи сутність прагматичної складової перекладацької компетентності, було виявлено, що вона містить знання, уміння та навички, необхідні фахівцю в тих чи інших видах перекладу, а також при перекладі текстів різних стилів (Жуков Ю. М. Методы диагностики и развитие коммуникативной компетентности / Ю. М. Жуков // Общение и оптимизация совместной деятельности. – М.: Изд-во МГУ, 1987. – С 4-78). При цьому, при навчанні студентів-юристів іноземної мови, на наш погляд, необхідно спрямовували їх увагу на двох компонентах:

– специфічному, що передбачає володіння фахівцем певними видами перекладу;

– спеціальному, який визначає жанрові можливості фахівця при перекладі спеціальних, ділових та інших текстів.

Крім того, було визначено, що структура перекладацької компетенції містить:

– мовну компетенцію (всі аспекти володіння іноземною мовою);

– текстотвірну компетенцію (уміння створювати тексти різного типу відповідно до прийнятих в певному мовному колективі правилами і стереотипами);

– комунікативну компетенцію (здатність виокремлювати смисл, зіставляти можливості представників двох мовних колективів і робити висновки про необхідність зміни певного вислову в перекладі);

– технічну компетенцію (специфічні знання, уміння і навички, необхідні для виконання певного виду іншомовної комунікативної діяльності).

Зазначимо, що наведені вище складові структури перекладацької компетентності лягли в основу визначення її провідних ознак за певними критеріями:

– когнітивним (розуміння сутності і завдань перекладацької діяльності; знання технічних прийомів перекладу; поняття міжмовної та міжкультурної комунікації; адекватності та еквівалентності перекладу; про прагматичні аспекти перекладу; про основні моделі перекладу; про перекладацькі трансформації; про основні принципи перекладу зв'язного тексту, а також вільних і фразеологічних словосполучень в його складі; про граматичні і стилістичні аспекти перекладу);

– операціональним (здатність здійснювати попередній перекладацький аналіз тексту, визначати мету перекладу, характер його рецепторів та тип тексту, що перекладається; обирати загальну стратегію перекладу з урахуванням його мети і типу оригінала; здійснювати письмовий (в обмеженому обсязі – усний переклад) текстів, що відносяться до сфери основної професійної діяльності; користуватися основними способами і

прийомами досягнення смислової стилістичної адекватності; правильно оформлювати текст перекладу відповідно до норм і узусу, типології тексту на мові перекладу; професійно користуватися словниками, довідниками, базами даних та іншими джерелами додаткової інформації; обирати і правильно використовувати технічні прийоми перекладу та долати труднощі, зв'язані з лексичними, фразеологічними, граматичними та стилістичними особливостями вихідної мови);

– особистісним (наявність мовної і комунікативної свідомості; концентрація уваги; здатність до мобілізації пам'яті, інтелектуального й емоційного потенціалу; висока ерудиція; широта інтересів; прагнення до збагачення знань; відповідальність; тактовність; скромність; толерантність).

Дидактичне забезпечення сучасного процесу навчання іноземної мови майбутніх юристів на засадах компетентнісного підходу, повинно передбачати їхню ґрунтовну тематичну та іншомовну комунікативну підготовку для роботи у конкретній галузі юриспруденції за відповідним напрямом спеціалізації.

Перспективи подальших розробок у даному напрямку полягають у більш детальному визначенні способів і прийомів виміру навчальних досягнень майбутніх юристів у вивченні іноземної мови крізь призму компетентнісного виміру.

Миронова М. С.

*Національна академія Служби безпеки України,
старший науковий співробітник Науково-дослідної лабораторії
Навчально-наукового центру мовної підготовки*

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ

Розвиток нових засобів комунікації, становлення процесу правової інтеграції та гармонізації в країнах Європейського Союзу, процес адаптації законодавства України до вимог європейського законодавства є тими факторами, що привертають значну увагу до проблем міжмовної комунікації у галузі права за кордоном та в Україні. Усе це дає підстави говорити про те, що юридичний переклад є одним із аспектів відносин між сферами права й лінгвістики.

Юридичні аспекти мови та лінгвістичні аспекти права досліджено в працях вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема: А. С. Александро-ва, Н. В. Артикуци, В. М. Баранова, Д. Д. Беляєва, Т. В. Губаєвої, С. Е. Захаріної, Е. А. Крюкової, Н. А. Любимова, Ю. Ф. Прадіда, В. Я. Радецької, А. Р. Рагінова та ін. Вивченням методології та техніки перекладу юридичних текстів іноземних правових систем займаються такі науковці і практики як В. В. Алімов, А. С. Вагапов, М. Г. Гамзатов, Н. Д. Голєв, В.І. Карабан, О.І. Кононов, Г. П. Проценко, Л. М. Шестопалова та ін.